

* * *

יוסי גמזו שוב על אֶחֱינוּ יוֹנָתָן

א. על עֶרֶשׁ-הַדָּוִי שֶׁל הָאָב

כזכור, כפי שנמנע מיונתן פולארד לראות את אימו לפני מותה,
כך מנעו שלטונות בית-הסוהר האמריקאי
את השתתפותו בהלוויית אביו.
(מן העיתונות, לפני זמן-מה)

מִמָּשׁ בַּעַת הַהִיא בָּה נִדְחַתָּה בְּלִי זִיק שֶׁל רֶגֶשׁ,
בְּאֵטֶם שְׂרִיר הַלֵּב וְהַכֵּל נְמוּקֵי הַבָּאִי
פְּנִית יוֹנָתָן פּוֹלְאָרְד לְאַפְשֵׁר לוֹ אֶת הַפְּגֶשׁ
הָאֲחֵרוֹן עִם אָבִא הַמְטֵל עַל עֶרֶשׁ-דָּוִי, —

מִמָּשׁ בַּעַת שְׁאִין מוֹעִיל כְּבָר בְּדַבְרִים שֶׁל טַעַם
מוֹל כְּפוֹר אֲדִישׁוֹתוֹ שֶׁל קִיר שְׁטַמְטוֹמוֹ מִבְּהַק
כִּי גַם חוֹמוֹת, כְּמוֹ שֶׁל בְּרִלִין, קוֹרְסוֹת עוֹד מְדֵי פַעַם
וְלַפְעָמִים אֶפְלוֹ אָבֵן מִן הַקִּיר תִּזְעַק, —

אֲמַרְנוּ אַז בְּקוֹל בְּרוּר, מִתְרִיס וְגַם תוֹבֵעַ
שְׁאֵם מִדַּת-הַרְחָמִים אֵינָה נִחְשָׁבֶת פְּרִיט
שִׁישׁ לְהִתְחַשֵּׁב בּוֹ עַל סִפּוֹ שֶׁל אָב גּוֹוֹעַ
אִז אוֹי לִימְרָתָן לְצַדֵּק שֶׁל אֲרָצוֹת הַבְּרִית.

כִּי הֵן, שֶׁכְּבָר מְנַעוּ מִמֶּנּוּ אֶת חֲמַלַת-הַחֶסֶד
שֶׁל רֵאִיָּה אֲחֵרוֹנָה, לִפְנֵי שְׁעַת מוֹתָהּ
שֶׁל אֲמָא, הוֹרְתוֹ מִפֶּת-הַחֲלִי, הַגּוֹסְסֶת
שֶׁבָּנָה שׁוֹב לֹא יִזְכֶּה יוֹתֵר, לְנִצָּחַת, לְרֵאוּתָהּ, —

וְהֵן (שֶׁלְקִצִּיבַת סֶף שְׁנוֹת עֲנָשׁוֹ סָרְבוּ בְּתַקֵּן
אֶף שֶׁחָרְרוּ מִזְמַן כְּנַפְיַת שְׁפִיוֹנִים רוֹסִיִּים
שְׁנוֹקִיָּהֶם שֶׁל פֶּשְׁעֵיהֶם, וְאִין עַל כֶּף מַחְלָקַת,
רְבִים הָיוּ מִזֶּה שְׁלוֹ וְאֵף שְׁבָרוֹ שִׁיאִים) —

מְנַעוּ מִמֶּנּוּ בְּאוֹתָהּ רִשְׁעוֹת שֶׁל יָמִים אֵלֶּה
לְרֵאוֹת זְמַן קֵט אֶת פְּנֵי אָבִיו בְּטָרֶם יֵאָסֵף
אֶת הַזְקֵן מִלְאֵף-דְּוִמָּה שֶׁכָּלוּ קֶר וְאֵלֶם
וְשֶׁהִסְלִיג הַרְפוּאֵי קוֹרֵא לוֹ בְּשֵׁם "סוֹף".

וְהַזְקֵן הַזֶּה שֶׁתְּחַנְּתוֹ שֶׁל בְּנוֹ נִחְסַמַת,
וְשֶׁאָבִיו, פְּרוֹפֶסוֹר שָׁב מְאוּנִיבֶרְסִיטַת
בִּירַת אֵינְדִיאָנָה, אֵינְדִיאָנְפּוֹלִיס, הוּא אוֹת וְסִמְלָה
שֶׁל אָב אוֹהֵב, שֶׁזֶה שְׁנַיִם רְבוֹת שְׁלֹא הוֹסֵט

מְרִצּוֹ הָעוֹ, הַלֵּא-נִדְלָה, מִלְּהֵט אֶפִיקָה

שֶׁל מְלַחֵמָה לְשַׁחֲרוּרוֹ לְדָרוֹר שֶׁל בָּנוּ כְּכֹלֹת
שָׁנִים רַבּוֹת מְדִי שֶׁהוּא כְּבוֹל בְּאַזְקִיָּה
שֶׁל אֶפְלִיָּה שֶׁכָּבַר מִזֶּה זְמַן רַב הוֹסֵר הַלּוֹט

מֵעַל חֶסְרוֹן אָנוּשִׁיּוֹת שֶׁבָּה וְכַתָּם עוֹל
גְּלוּי מְאֹד לְעֵינַי שֶׁל אֵיפָּה וְעוֹד אֵיפָּה
הַמְּפֹלִילוֹת אוֹתָהּ גַּם עַל סִפּוֹ שֶׁל מֵר הַמְּנוֹת
שְׁעֵתוֹי קָרֵב וְחִמְרָתוֹ הִיתָה שְׁקוּפָה.

כֵּן, הִזְקַן הִזָּה וְלֹא פָּחוֹת מִכֶּף גַּם בָּנוּ
הֵם כְּתָם עַל מִצְפּוֹן אוֹתוֹ מִמְּסֹד אֲמֵרִיקָאִי
שְׁרוּמָמוֹת כְּבוֹד הָאָדָם תְּמִיד עַל לְשׁוֹנוֹ
(אִם יֵשׁ לוֹ לְמִמְּסֹד הִזָּה טַפַּת מִצְפּוֹן עֲדִין).

אֲנִי זוֹכֵר אִישִׁית אֶת ד"ר פּוֹלֶאֲרֵד בְּמִנְהֵטָן
נִכְנָס אֶל תּוֹךְ אֶלְפֵן-הַטְּלוּיִזְיָה הַקֶּטָן
שָׁבוּ נִהַל בְּאִמְץ רַב מִלְחָמָת-אָב לוֹהֵטָת
לְמַעַן שַׁחֲרוּר בָּנוּ נְמוֹק-הַכְּלָא, יוֹנָתָן.

אֲנִי זוֹכֵר אֶת הַכְּאָב הַחַד שֶׁהִשְׁתַּקֵּף לוֹ
בְּכָל כְּבֹדוֹ שֶׁל עַל סְבִלּוֹ הַטְּרָאגִי, הָאִים
בְּשִׁתִּי עֵינָיו, שֶׁכִּשְׁהַזְמַן הָאֵץ הִיָּה נוֹקֵף לוֹ
הֵן עֲלוֹלוֹת הָיוּ לְהַעֲצָם לְעַד כָּל יוֹם.

וּכְמוֹ רַבִּים מְסֻפּוֹר לְבִי יֵצֵא אֵלָיו בְּלִי הַרְף
עַל שְׂגָם זֹאת מוֹנְעִים מִמֶּנּוּ: חֶסֶד אַחֲרוֹן
שֶׁל הַפְּגִשׁוֹ עִם בָּנוּ, פְּגִישַׁת-פְּרֻדָּה פֹּה מִיִּסְרָת
שְׁעוֹת סְפוּרוֹת בְּלִבְד לְפָנַי "בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ".

ב. עַל קְלוֹתוֹ הַבְּלָתִי נִסְבְּלָת שֶׁל הָרֵעַ

ג'יימס וולסי, ראש ה-C.I.A. לשעבר, שחתם בשעתו על תמיכה בשיחרורו של יונתן פולארד,
אמר כי אילו היה מדובר במרגל שאינו ישראלי, הוא כבר היה משוחרר. "אין זה אומר שמה
שהוא עשה לא היה חמור, " אמר וולסי, " אך לאחר רבע-מאה הגיע הזמן לשחרר אותו."
(מן העיתונות)

"צֵר-לִי עֲלִיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן"
קוֹנֵן דָּוִד עַל מוֹת רַעוּ בְּקָרֵב עַל הַגְּלָבָע,
מָה שְׁמִזְכִּיר לִי יוֹנָתָן אַחֵר, שְׁעוֹד נָתַן
לֹא לְקוֹנֵן עֲלָיו כִּי אִם לְהַצִּילוֹ מְגוּוֹעַ.
יְוֹנָתָן הִזָּה נִמְקַ מִזֶּה כ"ה שָׁנָה
בְּחֵלִי וַיֵּאוֹשׁ עַל חֶטֶא שְׂגָם אִם נִחְשָׁב פְּשַׁע
לֹא לְעֲצָמוֹ בְּצַעוֹ כִּי אִם לְמַעַן מְדִינָה
שַׁחֲרָף תְּרוּצִי אֵין סְפוּר לֹא חֶשֶׁה לוֹ לִישַׁע.

אֲנִי זוֹכֵר שׁוֹב אֶת אֲבִיו שְׁבַעֵינָיו הָאֵלָה
זָעַק עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁעִבּוּרָה עֲשֵׂה הַבֵּן
מָה שְׁעֲשֵׂה, אָבֵל שָׁנִים סָאֵת סְבִלּוֹ נְחֻקְלָת

בְּקִישֵׁיחֻתָּהּ שֶׁל וְשִׁינְגֶטוֹן, שָׂאם רַק נִלְכֵן

אֶת הָעֲבֹדוֹת שְׂאִישׁ אֶף לֹא הִכְחִישׁ אוֹתָן לְרַגַע
(שְׁמֵרָגְלִים רַבִּים כָּבֵר שֶׁחָרְרוּ מִמֶּאֱסֵר
עַל פְּרִשְׁיּוֹת בֵּיוֹן אֲשֶׁר גָּרְמוּ כִפְלִים פְּגַע)
יִבְרַר לָנוּ כִּי בָנוּ בְּלִי שׁוֹם פְּרוּפּוֹרְצִיָּה שֶׁם יֵסֵר.

וְאֵת תְּחֻשֵׁת הָאֵב הַזֶּה כִּי כֶף אֶת בָּנוּ הִפְקֵרְנוּ
לְגוֹרְלוֹ אֲנִי זוֹכֵר כְּאֶצְבַּע מִפְּלִילָה
כְּמוֹ עוֹד יִשְׂרָאֵלִים רַבִּים שֶׁכָּל הָעֵת זְכָרְנוּ
לְמַעַן מִי עֲשֵׂה הַבֵּן מָה שֶׁעָלָיו נִכְלָא.

מֵאֵז חֲלַפּוֹ שָׁנִים וְנִתְחַלְּפוּ אֲדַמִּינִיסְטְרָצִיּוֹת
בְּבֵית הַלְכֵן וְנִתְבָּרַר בְּדִיעֲבַד
כִּי הַחֲמֵרֵת עֲנִשׁוּ גַם נִסְתַּמְכָּה עַל אִינְפּוֹרְמַצִּיּוֹת
שִׁיחֲסוּ לוֹ מַעֲשִׂים בָּם לֹא הִיָּתָה לוֹ יָד.

וְכֶאֱמוֹר, כָּבֵר שֶׁחָרְרוּ שֶׁם מְרַגְלִים מְרוֹסְיָה
שֶׁנִּזְקֵק רְגוּלָם לְאִינְטֵרְס הַפְּנִטְגוֹן
גְּדוֹל לְאִין עֲרוֹף מִכָּל אוֹתָהּ אֲנִדְרָלְמוֹסְיָה
שֶׁבְעֵטְיָה בְּתֵא-כִלְאוֹ נִמְק הוּא בְּיָגוֹן.

כֵּן, זֶה הַזְמַן שְׂאוֹתוֹ חוֹשׁ שֶׁל צְדָק סְלֶקְטִיבִי
שָׁבוּ אֲרִצוֹת הַבְּרִית נוֹקְטוֹת תוֹף עוֹל לֹא קָטָן
לְכָל מִדְּתִיּוֹת שֶׁהִיא – יִתְחִיל לְהִיּוֹת אֶקְטִיבִי
גַם בְּמִתֵּן דִּין-צְדָק לְאֲחִינוּ יוֹנְתָן.